

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ТЕХНОЛОГІЇ ВІДКРИТОЇ РОЗРОБКИ РОДОВИЩ»

складник освіти	післядипломна освіта для осіб з вищою освітою (підвищення кваліфікації)
спеціальність	184 Гірництво
галузь знань	18 Виробництво та технології

ВВЕДЕНО В ДІЮ
(наказ № 45/03.12.2021)

Ректор

_____ О.С. Поважний

Затверджено на засіданні Вченої ради
ТОВ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»
Протокол № 5 від «3» грудня 2021 р.

ОП розроблено проектною групою у складі:

1. Новак Анатолій Іванович,
доцент кафедри організації
та автоматизації виробництва»,
канд. техн. наук, доцент	голова проектної
групи
2. Фесенко Едуард Вікторович,
доцент кафедри організації
та автоматизації виробництва»,
канд. техн. наук, доцент	член проектної
групи
3. Павлов Євген Євгенійович,
доцент кафедри організації
та автоматизації виробництва»,
канд. техн. наук	член проектної
групи

Перший проректор – проректор з навчальної роботи:

Н. Ю. Рекова, д-р екон. наук, професор

В. о. завідувача кафедри:

І.В. Шкрабак, д-р екон. наук, професор

Ця освітньо-професійна програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу ТОВ «Технічний університет «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА».

ПЕРЕДМОВА

Освітня програма розроблена на основі таких нормативних документів та рекомендацій:

1. Гірничий закон України Верховна Рада України; Закон від 06.10.1999 № 1127-XIV (редакція станом на 29.12.2019).

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1127-14>.

2. Закон України «Про вищу освіту».

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]. – Чинний від 01.11.2010. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>).

4. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності. Затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п>.

5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти.

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>.

6. Наказ МОН України від 06.11.2015 №1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266».

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>.

7. Національна рамка кваліфікацій.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 №266 «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

9. International Standard Classification of Education : Fields of education and training 2013 (ISCED-F 2013) – Detailed field descriptions.

<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>.

10. Положення про підвищення кваліфікації

1. Профіль освітньої програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти	Товариство з обмеженою відповідальністю «Технічний університет «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»
Офіційна назва освітньої програми	Технології відкритої розробки родовищ
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації.
Мета програми	Набуття нових та/або вдосконалення раніше набутих предметно-спеціальних компетентностей в галузі гірництва за рахунок оволодіння системними знаннями про особливості виробництва відкритої розробки родовищ, фізичне та математичне моделювання, проектування, геобудівництво, експлуатацію відкритих, шахтних, збагачувальних та загальних гірничих систем і технологій (маркшейдерське забезпечення, транспортування вантажів, вентиляція, водовідлив).
Напрями програми	<ul style="list-style-type: none"> - розвиток професійних компетентностей (передові технології відкритої розробки родовищ, комплексна механізація відкритих гірничих робіт); - сучасні аспекти і фактори забезпечення економічної результативності гірничозбагачувальних комбінатів; - екологічні проблеми при відвалоутворенні.
Обсяг програми	120 годин/4 кредити
Вид підвищення кваліфікації	За програмою підвищення кваліфікації
Форма підвищення кваліфікації	Очно-дистанційна
2 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми в області проектування гірничих систем і технологій, будівництва, експлуатації, ліквідації або консервації гірничих підприємств; забезпечувати безпеку в особливо небезпечних умовах.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК3. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК4. Здійснення безпечної діяльності ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного

	<p>демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>
<p>Фахові компетентності</p>	<p>СК1. Здатність аналізувати державну політику, історичні етапи і перспективи розвитку гірничих систем та технологій.</p> <p>СК2. Здатність характеризувати геологічні процеси та закономірності формування властивостей гірських порід.</p> <p>СК3. Здатність до використання теорій, принципів, методів і понять фундаментальних і загальноінженерних наук для професійної діяльності.</p> <p>СК4. Здатність до гірничо-геометричного маркшейдерсько-геодезичного забезпечення технологій видобутку корисних копалин, будівництва гірничих підприємств і підземних споруд, розроблення геолого-маркшейдерської, технічної та обліково-контрольної документації;</p> <p>СК5. Здатність до проектування складових систем і технологій гірничо-геологічних підприємств.</p> <p>СК6. Здатність здійснювати технічне керівництво підземним будівництвом, реконструкцією, переоснащенням, ремонтом, введенням в експлуатацію ланок гірничих підприємств.</p> <p>СК7. Здатність до експлуатації складових систем і технологій гірничих підприємств.</p> <p>СК8. Здатність аналізувати режими експлуатації об'єктів гірництва та виконувати оптимізацію їх функціонування.</p> <p>СК9. Здатність оцінювати стан і технічну готовність устаткування ланок гірничих підприємств за критеріями забезпечення заданої продуктивності та безпеки експлуатації.</p> <p>СК10. Здатність застосовувати спеціалізовані пакети прикладних програм для проєктних та експлуатаційних розрахунків.</p> <p>СК11. Здатність до забезпечення протиаварійного захисту ланок гірничих підприємств та екологічної безпеки проведення гірничих та інших робіт.</p> <p>СК12. Здатність застосовувати математичні моделі під час проектування, оптимізації технологічних процесів гірництва.</p> <p>СК13. Здатність оцінювати ефективність технологічних процесів гірництва за техніко-економічними критеріями.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Здійснювати системний аналіз гірничих систем і технологій;</p> <p>Знати термінологію гірництва та вільно спілкуватися фаховою державною усно і письмово;</p> <p>Відшукувати необхідну інформацію в науковій та довідковій літературі, базах даних, Інтернет та інших джерелах;</p>

	<p>Приймати рішення з професійних питань у важкопрогнозованих особливо небезпечних умовах з урахуванням цілей, строків, ресурсних та законодавчих обмежень, екологічних та етичних аспектів;</p> <p>Розуміти науково-технічні й економічні цілі сталого розвитку «Метінвест Холдинг» та шляхи їх досягнення, історичні етапи і перспективи розвитку гірничих систем та технологій;</p> <p>Аналізувати геологічні процеси з урахуванням базових закономірностей формування гірських порід;</p> <p>Застосовувати методи математики, фізики, хімії, загальноінженерних наук для розв'язання складних спеціалізованих задач гірництва, розуміти наукові принципи і теорії, на яких базуються відповідні методи, області їх застосування та обмеження;</p> <p>Розробляти технологічні операції та процеси гірничих підприємств «Метінвест Холдинг»;</p> <p>Знати та застосовувати правила і норми технічної експлуатації систем і технологій гірництва;</p> <p>Застосовувати сучасні методи діагностики стану елементів ланок гірничих систем та технологій у промислових і лабораторних умовах;</p> <p>Знати вимоги законодавства щодо безпечного ведення робіт і експлуатації обладнання у сфері професійної діяльності, вміти забезпечувати виконання цих вимог у практичних ситуаціях;</p> <p>Здійснювати технічні й організаційні заходи щодо запобігання аваріям і катастрофам та забезпечення екологічної безпеки проведення гірничих та інших робіт;</p> <p>Застосовувати фізичні, математичні та комп'ютерні моделі для визначення технологічних параметрів і показників гірничих підприємств «Метінвест Холдинг», оцінювати адекватність моделей, їх надійність і точність одержуваних оцінок;</p> <p>Визначати ефективність використання систем і технологій гірництва за техніко-економічними критеріями.</p>
<p>Форми проведення занять</p>	<p>Лекція, практичне заняття, тренінг, конференція з обміну досвідом, «круглий стіл», консультація, дистанційна консультація, самостійна робота.</p>

2. Навчально-тематичний план освітньо-професійної програми «Технології відкритої розробки родовищ»

№	Назва теми	Кількість годин				СРС
		всього	лекції	практичні	лекції online	
Модуль 1. Технології відкритої розробки родовищ						
1.	Загальні відомості про відкриті гірничі роботи	6	2	-	2	2
2.	Способи і схеми розтину кар'єрних полів	6	2	-	2	2
3.	Відвалоутворення розкривних порід. Внутрішні і зовнішні відвали	8	2	4	-	2
4.	Виймально-навантажувальні роботи на кар'єрах. Механізація виймально-навантажувальних робіт	8	2	-	4	2
5.	Системи відкритої розробки родовищ по Є.Ф.Шешко	15	6	4	2	3
Модуль 2. Комплексна механізація відкритих гірничих робіт						
1.	Кар'єрні вантажі і способи їх переміщення. Кар'єрний транспорт.	24	6	4	4	10
2.	Основні положення щодо формування структур комплексної механізації.	6	-	-	2	2
Модуль 3. Сучасні аспекти і фактори забезпечення економічної результативності гірничозбагачувальних комбінатів. Екологічні проблеми при відвалоутворенні						
1.	Сучасні аспекти і фактори забезпечення економічної результативності гірничозбагачувальних комбінатів.	20	6	4	-	10
2.	Відвали гірських порід і навколишнє середовище	8	4	-	-	4
Модуль 4. Контрольний блок						
1.	Підсумковий контроль (залік)	6	-	6	-	-
2.	Підготовка підсумкової роботи	12	-	-	-	12
3.	Захист підсумкової роботи	3	-	3	-	-
	Всього	120	30	25	16	49

3. Зміст освітніх компонент

Модуль 1. Технології відкритої розробки родовищ

Тема 1. Загальні відомості про відкриті гірничі роботи.

Корисні копалини і гірничо-геологічні умови їх залягання. Рельєф місцевості. Елементи залягання корисних копалин. Технологічна характеристика гірських порід. Характеристики скельних, напівскельних, щільних, м'яких і сипучих гірських порід. Загальна оцінка опору гірських порід руйнуванню. Класифікація гірських порід по твердості (шкала Мооса) і по міцності (шкала професора М. М. Протод'яконова).

Способи підготовки гірських порід до виїмки. Способи механічного рихлення гірських порід. Способи руйнування гірських порід енергією вибуху. Промислові вибухові речовини. Способи і засоби ініціювання свердловинних зарядів. Схеми розташування свердловин на уступі. Розрахунок паспорта буропідривних робіт.

Тема 2. Способи і схеми розтину кар'єрних полів.

Сутність розкриття кар'єрного поля. Основні розкриваючі (капітальні траншеї) і видобувні (розрізні траншеї) відкриті гірничі виробки. Полутраншеї. Системи капітальних траншей. Основні схеми розтину кар'єрів капітальними траншеями внутрішнього і зовнішнього закладення. Комбіноване розкриття кар'єрних полів. Способи проведення капітальних траншей.

Розрахунок кінцевої глибини кар'єра при розробці пологих, похилих і крутих покладів корисних копалин. Визначення ширини робочого майданчика і кількості уступів.

Тема 3. Відвалоутворення розкривних порід. Внутрішні і зовнішні відвали.

Сутність процесу відвалоутворення і його зв'язок з іншими виробничими процесами. Основні параметри відвалів розкривних порід. Вибір місця розташування відвалів порожніх порід. Основні схеми формування відвалів і виробництва відвальних робіт. Технологія відвалоутворення при залізничному, автомобільному та конвеєрному кар'єрному транспорті. Відвалоутворення транспортно-відвальними мостами (ТВМ). Механізація відвальних робіт.

Обґрунтування і вибір місця розташування відвалів порожніх порід. Розрахунок прийнятної здатності відвалів.

Тема 4. Виймально-навантажувальні роботи на кар'єрах. Механізація виймально-навантажувальних робіт.

Технологічні та фізико-технічні основи виймально-навантажувальних робіт. Виїмка і навантаження порід однокішчевими екскаваторами. Технологічні параметри екскаваторів мехлопат. Розкривні і видобувні

екскаватори. Виїмка м'яких, сипучих, щільних і зруйнованих вибухом гірських порід. Роздільна виїмка.

Виїмка порід скреперами, бульдозерами і фронтальними навантажувачами. Технологічні параметри колісних скреперів. Процес виїмки порід скреперами, бульдозерами і навантажувачами.

Тема 5. Системи відкритої розробки родовищ за Є.Ф. Шешко
Класифікація систем відкритої розробки родовищ. Основна класифікаційна ознака.

Безтранспортні системи відкритої розробки родовищ: А-1, А-2, А-3.
Область їх застосування.

Транспортні системи відкритої розробки родовищ: Б-3, Б-4, Б-5.
Область їх застосування.

Комбіновані системи відкритої розробки родовищ: В-6, В-7. Область їх застосування.

Спеціальні адаптовані системи відкритої розробки родовищ.

Визначення і вибір системи відкритої розробки родовища.

Модуль 2. Комплексна механізація відкритих гірничих робіт.

Тема 1. Кар'єрні вантажі і способи їх переміщення. Кар'єрний транспорт.

Різновиди кар'єрних вантажів. Вантажообіг і вантажопотоки. Види кар'єрного транспорту. Види комбінованого і спеціального кар'єрного транспорту. Схеми розташування кар'єрних шляхів.

Переміщення порід і вантажів кар'єрним залізничним транспортом. Область застосування залізничного кар'єрного транспорту. Рухомий склад: види і типи локомотивів, типи залізничних вагонів, тягові агрегати. Способи розвантаження вагонів.

Особливості роботи та сфера застосування автомобільного кар'єрного транспорту. Переміщення порід і вантажів кар'єрним автомобільним транспортом. Розрахунок ширини двосмугової і односмугової автомобільної дороги. Схеми розміщення автомобільного транспорту під навантаження породи.

Переміщення порід і вантажів конвеєрним транспортом. Розрахунок продуктивності конвеєрного кар'єрного транспорту. Способи визначення негабаритів. Область застосування кар'єрного конвеєрного транспорту. Конструкції і різновиди пристроїв конвеєрного транспорту на кар'єрах.

Розрахунок і вибір типу, продуктивності і кількості виймально-навантажувального обладнання.

Тема 2. Основні положення щодо формування структур комплексної механізації.

Класифікація структур комплексної механізації. Технологія і комплексна механізація при суцільних системах розробки. Технологія і

комплексна механізація при поглиблених системах розробки. Комбінована розробка родовищ корисних копалин.

Модуль 3. Сучасні аспекти і фактори забезпечення економічної результативності гірничозбагачувальних комбінатів. Екологічні проблеми при відвалоутворенні

Тема 1. Сучасні аспекти і фактори забезпечення економічної результативності гірничозбагачувальних комбінатів.

Загальні принципи функціонування підприємства як економічної системи. Ресурси і результати діяльності підприємства. Формування собівартості та інших витрат підприємства. Види діяльності та формування фінансового результату.

Особливості та фактори забезпечення економічної результативності гірничодобувних підприємств. Ринок руди. Корпоративна інтеграція в функціонуванні гірничозбагачувальних комбінатів. Гірничодобувні активи групи МЕТІНВЕСТ.

Підходи до економічного обґрунтування інвестиційних проєктів.

Тема 2. Відвали гірських порід і навколишнє середовище

Екологічні проблеми, пов'язані з відвалами гірських порід. Характеристика відвалів гірських порід: будова, структура, морфологія. Динаміка накопичення відвалів гірських порід в Україні. Основні екологічні проблеми, пов'язані з відвалами: зміни в підземній геосфері; зміни в поверхневій і підземній гідросфері; забруднення атмосфери; вплив на живу природу; вплив на людину.

Шляхи і способи охорони навколишнього середовища на територіях, прилеглих до відвалів гірських порід. Діючі відвали: мінімізація впливу на навколишнє середовище і людину (запобігання забрудненню ґрунтів, підземних і поверхневих вод, атмосфери). Недіючі відвали: рекультивация, ліквідація і переробка відвалів; закладка виробленого простору. Український і закордонний досвід поводження з відвалами гірських порід.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Основними видами поточного оцінювання результатів навчання є: тестування, контроль виконання розрахункових завдань.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів післядипломної освіти у формі підвищення кваліфікації здійснюється на основі підготовки і захисту підсумкової роботи.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за дворівневою національною шкалою (зараховано / не зараховано); 100-бальною шкалою; шкалою ECTS (A, B, C, D, E, F, FX)

За умови позитивного оцінювання за усіма видами передбаченого програмою поточного контролю знань, виконання і успішного захисту (зарахування) підсумкової роботи здобувач отримує Свідоцтво про підвищення кваліфікації. У разі незарахованої підсумкової роботи здобувач отримує Сертифікат про прослухані ним передбачені програмою курси, за якими має позитивні оцінки поточного контролю результатів навчання.